

GÖSTA BERG

* 31.7.1903 † 12.3.1993

Gösta Berg var född i Örebro den 31 juli 1903 och dog i Stockholm den 12 mars 1993. Den festskrift som förberetts till nittioårsdagen gavs ut som minnesskrift.

I 45 år, från 1924 till 1969, var han knuten till Nordiska museet och Skansen. Han blev styresman för de båda institutionerna 1956; när de skildes åt genom en omorganisation sju år senare blev han skansenchef. Efter sin disputation 1935 erbjöds han en docentur men avböjde eftersom han ändå skulle ägna sig åt museet; han fick emellertid professors namn 1959. Samhörighet och lojalitet hade också en personlig aspekt: hans hustru, den framstående textilforskaren Gunnel Hazelius-Berg, var sondotter till Artur Hazelius.

Gösta Berg var en stor museiman, med en central ställning i forskningen och stor förmåga i den aktiva bildningsinsats som hör yrket till. Hans egen produktion blev mycket stor, men ända till pensionsåldern måste han forska och skriva parallellt med en krävande tjänst. Därför – och kanske också på grund av en långt driven självkritik – var det inte tunga monumentala böcker som var hans vanliga uttrycksform. Tillsammans med en annan ung forskare publicerade han 1934 en mycket anlitad översikt över svensk bondekultur.

Doktorsavhandlingen, *Sledges and wheeled vehicles*, rör sig på ett av hans huvudområden, färdmedlens historia och deras betydelse för kulturutvecklingen. Han gav viktiga bidrag till skidans historia och kunde ibland skriva också om mera ovanliga ting, t ex om de bärstolar som en gång spelade en viktig roll på de smutsiga stockholmsgatorna. Ett annat favoritområde var kosthållet och dess förändringar. Men i själva verket omfattade hans intressen hela vår materiella kultur, med en blick för de stora sammanhangen som aldrig skymdes av hans i och för sig bottenlösa lärdom och hans fina detaljsinne.

Bergs uppsatser var ofta korta men alltid konkreta och alltid precisa i uttrycket. Skrifter och offentliga framträdanden kompletterades i den personliga samvaron, med enastående frikostighet, genom råd och upplysningar, inte minst anvisningar om litteratur. Utan att själv göra väsen av det påverkade han generationer av forskare.

I sitt framträdande liksom i skrifterna hade han en alldeles speciell, till synes en smula torr charm. Värmen och sinnets rörlighet blev snabbt uppenbara och fortlevde under den långa tiden som pensionär; hans bibliografi upptar sex nummer från 1992 och han efterlämnade flera outgivna manuskript. I de sammanslutningar där han deltog och de uppdrag man ofta lade på honom var han i hög grad vördad och uppskattad. Han var road av människor och hade en enastående personkännedom.

Bergsbruket hörde inte till Gösta Bergs huvudområden, men naturligtvis var han väl orienterad. Han insåg betydelsen av att Örebro, där han växte upp, var en av Bergslagens huvudorter. Framför allt var han en suverän kännare av det äldre samhälle ur vilket vår bergshantering växt fram. Det var naturligt att han tilhörde Sancte Örjens Gille, där han blev medlem 1965 och vid sin bortgång tillhörde den högsta länken.

Sancte Örjens Gilles Högtidsdag den 23 april 1993.

Karl-Gustaf Hildebrand